

Wassily Kandinsky (Moscou 1866 - Neuilly-sur-Seine 1944)

Zonder titel, 1916

Gemengde techniek op papier

34,5 x 26 cm

Gestempeld met het monogram en gedateerd 'VK16'

De jaren waarin dit werk ontstond, markeren een periode van ingrijpende persoonlijke veranderingen voor Kandinsky. Na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog moest de Russische kunstenaar op 1 augustus 1914 München ontvluchten en het land verlaten waar hij achttien jaar had gewoond. Door zijn gedwongen vertrek moest hij zijn werk bij Der Blaue Reiter beëindigen en het merendeel van zijn bezittingen en kunstwerken achterlaten. Hierdoor raakte Kandinsky geïsoleerd van een groot deel van zijn persoonlijke en artistieke verleden, wat leidde tot een diepgaande verschuiving in zijn kunstpraktijk.

Gebrek aan middelen en ruimte belemmerden zijn mogelijkheden om in olieverf te werken, maar hij bleef actief in inkt en aquarel. In deze periode werkte hij tegelijkertijd aan sprookjesachtige “bagatellen” en aan abstracte composities die de invloed tonen van de esthetiek en principes van de Russische avant-garde.

De lyrische subtiliteit van dit werk verenigt op vaardige wijze de meer figuratieve elementen van

Kandinsky's fantastische landschappen met de dynamiek van zijn abstracte vooroorlogse stijl. De tekening oogt "rotationeel", alsof verschillende delen vanuit uiteenlopende perspectieven zijn getekend. Duidelijke motieven zoals bergen en wolken worden hier gedistilleerd tot abstracte hiërogliefen. Zoals in veel van Kandinsky's werken uit deze tijd is de compositie opgebouwd rond een centrifugale focus, waarin meerdere beeldende elementen samenkomen in een knooppunt dat lijkt te zweven in een ongedefinieerde ruimte.

Volgens V. Endicott Barnett vertoont dit werk een sterke gelijkenis met twee andere tekeningen, genummerd 432 en 445 in diens *Catalogue Raisonné*, respectievelijk in de collecties van het Mead Art Museum (Amherst) en het Centre Georges Pompidou (Parijs).

Exhibitions

Parijs, Berggruen, 1972, nr. 5, ill

Londen, Achim Moeler Ltd., *Selected Paintings, Drawings and graphics of the 19th and 20th Centuries*, Autumm

New York, del Re, 1984, ill

Milaan, Mazotta, nr. 91, ill kleur

Literature:

V. Endicott Barnett, *Kandinsky Drawings, Catalogue raisonné, deel I, Individual Drawings*, Londen, 2006, nr. 431, p. 218 en p. 144 ill.

Artist description:

Kandinsky was a Russian painter, and art theorist. He is credited with painting of the first purely abstract works. Born in Moscow, Kandinsky spent his childhood in Odessa. He enrolled at the University of Moscow and chose to study law and economics. Quite successful in his profession—he was offered a professorship (chair of Roman Law) at the University of Dorpat—he started painting studies (life-drawing, sketching and anatomy) at the age of 30. In 1896, he settled in Munich and studied first in the private school of Anton Ažbe and then at the Academy of Fine Arts, Munich. He went back to Moscow in 1914, after World War I started. He was unsympathetic to the official theories on art in Moscow and returned to Germany in 1921. There, he taught at the Bauhaus school of art and architecture from 1922 until the Nazis closed it in 1933. He then moved to France where he lived the rest of his life, and became a French citizen in 1939. He died at Neuilly-sur-Seine in 1944.